

FTC-träff 12 november

Jens Baagøe, VD, Sackeus AB

Sackeus grundades 1976

Modern livsmedelsgrossist. Klassiska rättvis handel-produkter. 1997 blev Sackeus kaffe "Kyrkkaffe" och "Organico" Sveriges första Fairtrade-produkt. 2003 startades märket Eguale. Annat exempel på produkt som säljs av Sackeus är olivoljor från Palestina som produceras av Canaan fair trade.

Sackeus har gått från en liten livsmedelsimportör till ett House of brands.

Rättvis handel-produkter fanns länge nästan bara i alternativa butiker och församlingshem. Produkterna var inte särskilt goda i början, inte snyggt förpackade = inte konkurrenskraftiga. Kyrkan puttade in pengar till Sackeus för att företaget skulle klara livhanken.

2000 skulle företaget likvideras och man frågade om Bergstrands kafferosteri ville köpa företaget. Skulle Sackeus ha gått i konkurs skulle en stor kund ha försvunnit för Bergstrands kafferosteri. Så Bergstrands kafferosteri köpte 51 % av Sackeus, 10 % köptes av UCIRI Mexiko och resten ägs av Svenska Kyrkan. Sackeus är lönsamt sedan 2002 och är den dominerande svenska aktören inom kompromisslös certifierat fair trade. Kunskapsöverföring mellan parterna är en nyckel till framgången.

Ord som Jens skickar med oss är: Använd kraften för att gynna företag som vill förändra världen! Konsumentmakt!

Amanda Thynell, Nudie jeans

Nudie Jenas startade 2001

Säljer 1 miljon jeans (per år?) i 60 länder

Kvalitet, miljö och design är viktiga ledord i Nudies affärsidé.

De satsar mycket kraft på den del som har störst miljöpåverkan vid produktionen av jeans, vilket är materialproduktion, alltså bomullsproduktion.

Nudies jeans består av 100 % ekologisk bomull sedan 2012, en satsning som började 2006.

Den ekologiska bomullen certifierade av GOTS.

Nudie erbjuder gratis lagning för jeans som köpts hos företaget, man får även 20% rabatt om man lämnar tillbaka jeans och vill köpa nya.

Grunden till alla jeans är denimfärgade och otvättade. Jeansen kommer med skötselråd, bland annat rådet att inte tvätta dem de 6 första månaderna.

Man kan även beställa hem kostnadsfria lagnings-kit.

Övrigt sortiment såsom t-shirts och kalsonger är gjorda av Fairtrade-certifierad bomull, från Indien.

70 % av jeansen sys i Italien, bomullen till jeansen är från Turkiet. Textilproduktionen sker till störst del i Europa, där Fairtrade-certifieras inte bomullen.

Alla steg i processen med att producera ett klädesplagg har negativ miljöpåverkan.

Levnadslön, den lön man beräknas kunna leva på, skiljer sig oftast från minimilön. Nudie betalar levnadslöner till sin del av produktionen i Indien sedan 2012 i fabriken Armstrong. 0,24 euro per (?).

Utmaningar: återvinna bomull, få tillbaka jeansen, utöka levnadslönsprojektet, säkra de mindre produktgrupperna.

Gunne Grankvist, psykolog, Högskolan Väst

Inställningar till sociala produktmärkningar

Gör det osynliga synligt. Osynliga attribut såsom produktens historia.
Jämför med antikviteter som får sitt värde genom sin historia.

Relationen mellan producent och konsument.
"Trade not aid", "Samarbete inte konkurrens".

För konsumenten- fler valmöjligheter

"Politisk konsumtion"

Risikfritt och ganska anonymt sätt att uttrycka sig politiskt, kan kallas en sorts aktivism

Vad kännetecknar de som har positiv inställning till sociala produktmärkningar?

2001 personer intervjuades i en undersökning

70 % kände igen produktmärkningen i gruppen som var 15-79 (?) år.

Kvinnor oftast mer positiva, ibland ingen skillnad mellan könen.

Inga klara tendenser gällande ålder.

I gruppen mellan 15-34 år kände 90 % till märkningen Fairtrade.

Spelar värderingar någon roll?

Värderingar = Vad man strävar efter, vad man vill uppnå.

Inom psykologi skiljer man på personlighet och värderingar.

Personlighet = hur man är, exempelvis extrovert eller introvert. Emotionellt stabil eller neurotisk. Detta har liten betydelse för inställning till exempelvis Fairtrade. Däremot spelar värderingar roll, vad man strävar efter.

Om varma relationer till andra är viktigt är man mer positivt inställd till sociala produktmärkningar.

Om man känner empati med personer man sällan träffar, då är man oftast mer positiv till sociala produktmärkningar.

Sociala och arbetsrättsliga villkor är minst lika viktiga som ekologiska/miljövänliga aspekter.

Positiva och negativa märkningar:

Vi har en starkare tendens att välja bort det negativa än att välja det positiva.

Ex på negativ märkning; Greenpeace elektronik-guide (broschyr), WWF:s fiskguide,

Energimärkning, varningstexter på tobak.

Detta kan ha en evolutionär förklaring, viktigare att undvika det negativa än att uppnå det positiva.

Varför väljer inte fler Fairtrade?

Man glömmer bort sina värderingar i köp-situationen.

Bristande information

Man tycker att Fairtrade är för dyrt

Misstro mot Fairtrade

Gamla vanor

Brist på återkoppling

Svårt att se de positiva konsekvenserna av sitt val, ingen återkoppling

Nicklas lind, Fairtrade Sverige

Fairtrade i Sverige:

67 licenstagare

185 återförsäljare

1800 produkter

Fairtrade City internationellt:

1500 stycken städer/byar

Fairtrade City i Sverige:

66 stycken efter årsskiftet 2014/2015

20 stycken till som ligger inför beslut ute i kommunerna

Fairtrade i siffror:

Internationellt försäljningen av Fairtrade-märkta produkter 2013 (?)

86 miljoner euro

29 % tillväxt i Sverige 2013 av mängd sålda Fairtrade-märkta produkter

Försäljning: 2007 såldes Fairtrade-märkta produkter för 400 miljoner kr. 2013 såldes Fairtrade-märkta produkter för 2001 miljoner kr.

Exempel på åtgärder som kan göras för Fairtrade-premien i lokalsamhället:

Förlossningsavdelning

Sjukvårdsförsäkring

Skola

Myggnät

Borra brunnar

Sociala kriterier

Miljökriterier

Ekonomiska kriterier

Det som odlare och anställda lyfter som det mest betydelsefulla med Fairtrade-certifieringen är: premien! Näst viktigast: positivt att slippa jobba med de värsta gifterna, reglerade arbetstider, 22 dagars semester, sjukförsäkring osv.

Premier: 34,4 miljoner svenska kronor gick till premier från Sverige förra året från sålda Fairtrade-produkter

Levnadslön

En av de största utmaningarna är minimilön!

Vad är minimilön? Kan vara stort glapp mellan minimilön och levnadslön, så är fallet i exempelvis Ghana.

Man använder premien för att skapa sidoverksamheter som hjälper till med försörjningen.

Nödvändigt i många fall.

Finns även exempel på länder där glappet mellan levnadslön och minimilön inte är särskilt stort, såsom i Ecuador.

Att fackligt engagera sig möjliggör en löneökning.

Men i de flesta fall är inte levnadslön fastslaget.

Under 2015 kommer levnadslön tas fram i tre pilotområden.

Hur ska de fackliga organisationerna jobba med det?

FSP - Råvaruprogram

Få certifierade kooperativ och plantage säljer all sin produktion som Fairtrade.

I snitt säljs 30 % som Fairtrade!

Det finns en del strukturella problem inom Fairtrade, lite kantigt.

Fysisk spårbarhet är viktigt, men gör det lite krångligt för företag att sälja Fairtrade främst inom tre områden; kakao, bomull och socker.

Ca 1 % av kakaon i världen är Fairtrade-certifierad.

Sätt upp mål för etisk konsumtion!

Politiska mål är bra för då skrivs en handlingsplan.

Specifikt för Sverige när det gäller Fairtrade:

Kommunalpolitiken är med

Svenska styrgruppen ofta breda, brett förankrade

I Sverige har vi fokus på utbildning och kunskapsspridning

Ambassadorsutbildning unik för Sverige

Utöka rättvis handel till produkter som uppförandekoder, kläder.

Tidigare fokus på etisk konsumtion, nu rättvis handel.

Miljöstyrningsrådet - offentlig upphandlings stöd.

Har tagit fram en tabell som visar vilka upphandlingskrav man kan ställa gällande sociala frågor.

Gäller produktgrupperna kaffe, te och kakao.

Förenklad, "ja" behöver inte betyda samma.

Tabellen kommer att ligga på konkurrensverket.

Bygger på:

- ILOs åtta kärnkonventioner, dvs. etiskt märkt
- Principer för rättvis handel

I LoU kan man inte skriva vi vill ha en specifik märkning såsom Fairtrade etc. Men man kan specificera kraven enligt ovan.

Noterat av Elina Järkil

FTC-samordnare, Uddevalla